

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVIII.

V Ljubljani, v četrtek, dne 21. februarja 1935.

Štev. 21.

Opomin

zvišanih samoupravnih proračunov

Kljub poudarku sedanje vlade, da je davčno breme že preveliko in da treba davčna bremena znižati in kljub že izdanim ukrepom vlade za znižanje davščin, so vendarle proračuni naših samouprav zvišani in zaradi tega predlagane tudi nove davščine.

Da teh naših davščin gospodarstvo ne more več, dokazuje 2700 letos ustavljenih trgovskih in obrtniških obratov in kar neverjetno je, da se morejo kljub tej težki statistiki predlagati še novi davki. Zato je naloga vseh gospodarskih organizacij, da z vsemi sredstvi nastopijo proti tem nameranim poviškom davčnih bremen in da v tem svojem boju ne odnehajo, dokler ne bo dosežen popoln uspeh, da novi samoupravni proračuni ne bodo povišani, temveč nasprotno celo znižani.

Uspeh akcije gospodarskih organizacij proti novim samoupravnim davščinam pa ni odvisen le od teh organizacij, temveč v še mnogo večji meri od članov teh organizacij. Kajti vsaka organizacija ima samo to moč, ki je dobi od svojega članstva in če je to članstvo nezavedno, če ne izpolnjuje svojih dolžnosti do svojih organizacij, potem tudi te ne morejo z dobrim uspehom opravljati svojih nalog do članstva. Le od zavednosti članstva in njegove požrtvovalnosti je in bo vedno odvisna moč vsake organizacije.

Treba žal povedati, da se te enostavne in neovrgljive resnice mnogi naši ljudje ne zavedajo. Ne izpolnjujejo v redu svojih članskih dolžnosti, ne skrbijo, da so njih organizacije vedno in takoj o vsaki važni stvari pravilno in zadostno informirane in ne podpirajo dela organizacij v tej meri, da bi mogle te vedno in povsod govoriti v resnici in imenu vsega članstva. Saj je celo to mogoče, da še danes obstoje združenja, ki niso včlanjena v svoji osrednji organizaciji. To so nezdravi pojavi, ki jih je treba likvidirati, ker škodujejo ugledu vsega stanu.

Delo za organizacijo je delo za napredek vsega stanu, je delo za boljše poslovne uspehe vsakega posameznika in je zato delo, ki se vsakemu pripadniku stanu rentira. Zato tudi to delo ne sme sloneti na ramah le nekaterih posameznikov, temveč vse članstvo mora biti nosilec tega dela, da pride na ta način do veljave moč vsega stanu. Znova in znova je treba opozarjati na odločilno važnost dela za stanovske organizacije in kdor se važnosti tega dela ne zaveda, kdor tega dela ne opravlja, ta se naj tudi ne pritožuje, če ne bodo njegove pritožbe in zahteve tako izpolnjene, kakor želi. Sam je vzela s svojim nezanimanjem za delo stanovske organizacije svojim pritožbam in zahtevam ves poudarek.

Prav tako važno ko delo za stanovske organizacije pa je tudi delo za stanovski tisk. Ni treba prav nič na široko razlagati, da se tudi to delo vrši v zelo nedozgodni meri. Ni treba nič drugega, kakor postaviti vsakemu pripadniku gospodarskih stanov le eno vprašanje, koliko da izdaja za stanovski tisk in koliko za druge tiske, pa bo takoj jasno, kako silno premalo se izvaja skoraj brez izjeme dolžnost do stanovskega tiska. In kako malo gospodarskih ljudi je, ki bi svoj stanovski tisk vedno informirali o vseh važnejših vprašanjih, ki se pojavljajo v poslovnem življenju in ki jih je treba razčistiti z javno diskusijo. Zato ni čuda, če stanovski tisk danes nima te moči in veljave v javnosti, kakor bi jo moral imeti v interesu našega gospodarstva. Kajti tudi moč stanovskega tiska je odvisna le od dela pripadnikov stanu za napredek stanovskega tiska.

A kakšno silno moč in veljavo bi mogel imeti ta stanovski tisk, če bi storil svojo dolžnost do stanovskega tiska vsak trgovec, vsak obrtnik in vsak industrialec. Na-

klada stanovskega glasila bi presegala tudi 10.000, inseratni del bi dal listu bogatih dohodkov, da bi bila tudi njegova vsebina bogatejša in zanimivejša, kar bi zopet dvignilo število naklade.

Ni prijetno govoriti v lastnih zadevah, toda od pravilne rešitve teh zadev je odvisen napredek vsega stanu in zato je treba tudi o teh stvareh izpregovoriti. Samo od moči stanovskih organizacij in stanovskega tiska je odvisno, v kakšni meri bodo znižane samoupravne davščine in kako veliki uspehi bodo doseženi v tem pogledu.

Proti monopolu šolskih knjig

Pred kratkim smo objavili razpis nagrad za sestavo šolskih knjig. Opozorili smo, da so te nagrade naravnost razpisne in da pomenijo pravo razmetavanje denarja. Tako znaša I. nagrada za knjigo 20 tiskarskih pol nič manj ko 75.000 Din, to je 3750 Din za polo neoriginalnega, dostikrat le izstrizenega dela, dočim mora biti pri nas pisatelj vesel, če dobi 1000 Din honorarja za polo originalnega dela. Ta razpisnost pri določevanju nagrad, ko se plača skupno honorarja za eno tiskano polo neoriginalnega dela tudi do 10.000 Din (skupno z vsemi tremi nagradami), dokazuje, da treba popolnoma odpraviti vsak monopol šolskih knjig, ker je to edini način, da se bo prav in varno gospodarilo pri izdaji in založbi šolskih knjig.

Zato je nad vse umestno, da se je začela v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu energična akcija proti monopolu šolskih knjig, ki bi se morala raztegniti tudi na akcijo proti monopolu šolskih zvezkov. Treba je v resnici napeti vse sile, da se ta nepotrebna ter vseskozi škodljiva birokratizacija izdajanja in prodajanja šolskih knjig ter zvezkov odpravi. Saj je pokazala doslej le slabe rezultate in niti ehega dobrega.

V zvezi z akcijo proti monopolu šolskih knjig sta bila v Ljubljani tudi že dva sestanka, katerega so se udeležili poleg trgovcev s knjigami in šolskimi potrebščinami tudi zastopniki proforskega društva, združenja jugosl. vanskih učiteljev, društva »Sola in dom«, grafičnega delavstva in tiskarnarjev. Vsi, ki so količkaj zainteresirani na izdaji šolskih knjig so bili torej na teh sestankih zastopani in vsi brez izjeme so se izjavili proti monopolu šolskih knjig. Zavrnilo so ta monopol profesorji in učitelji s pedagoškega stališča, zavrnilo so ga starši, ker se z monopolom šolskih knjig te brez potrebe silno podražujejo, zavrnilo

Zasedanje tarifnega odbora

V ponedeljek je začel v Beogradu zasedati tarifni odbor, kateremu predseduje direktor Cugmus iz Ljubljane. Otvoritveno zasedanje se je udeležil tudi prometni minister Dimitrije Vujić, ki ga je predsednik Cugmus prav toplo pozdravil. Nato je nagovoril prometnega ministra v imenu zastopnikov gospodarskih organizacij najstarejši član tarifnega odbora in svetnik industrijske zbornice Vasa Jovanović, ki je med drugim dejal v svojem govoru:

»Vaša navzočnost, g. prometni minister, na današnji seji ima z ozirom na Vaš zadnji govor o reformi potniških tarif prav poseben pomen. Kar ste povedali za potniško tarifo, velja še v večji meri za tovarno tarifo, kajti dve tretjini vseh železniških dohodkov izhajata iz tovarnega prometa, ki je centralni problem ne samo narodnega gospodarstva, temveč tudi državnih železnic.

Z vsem razlogom morem reči, da še nikdar ni bila reforma tarif tako potrebna, kakor danes, in to tako s stališča narodnega gospodarstva, ko tudi v interesu državnih železnic. Vpliv raznih prilik je povzročil, da ni imel tarifni odbor že več ko eno leto sej. V tem času so čez vse panoge našega gospodarstva divjali veliki viharji, ki so v temelju omajali to gospodarstvo. Ni danes niti ene panoge proizvodnje, ki ne bi zahtevala reforme železniških ta-

To je opomin, ki doni iz vsake postavke povišanih samoupravnih proračunov in ta opomin naj naši gospodarski krogi upoštevajo v polni meri. Ni jela brez dela in ni uspeha organizacij brez dela za organizacije. Za napredek stanu se morajo boriti najprej pripadniki stanu sami in šele potem bodo tudi drugi upoštevali njih zahteve.

Danes, kakor vedno, je zato delo za stanovske organizacije in stanovski tisk najpotrebnejše delo, ker je pogoj vsakega uspeha.

so ga iz socialnih razlogov zastopniki grafičnega delavstva, ker se bo vsled monopola že itak velika brezposelnost delavstva še bolj povečala in zavrnilo so ga trgovci ter tiskarnarji iz gospodarskih razlogov, ker se bo vsled tega monopola poostrišla kriza za knjigarnarje in tiskarje, skratka vsi so zavrnilo ta monopol in vsi svoje stališče tudi utemeljili s krepkimi argumenti.

Proti vsem tem tehtnim dokazom o škodljivosti in nepotrebosti tega monopola pa ni bilo mogoče navesti niti sence najmanjšega razloga, ki bi upravičeval ta monopol. Nasprotno, čim bolj stvarno in objektivno se je razpravljalo o tem monopolu, tem več njegovih napak in zlih posledic je prihajalo na dan. Ni mogoče ugotoviti nič drugega, ko da je misel o monopolu šolskih knjig ter zvezkov iz temelja ponesrečena in napačna.

Leta in leta smo dobro izhajali brez monopola šolskih knjig, ki so bile takrat cenejše in boljše ko danes. Kaj je bilo treba državi posegati na polje, kjer ni nihče potreboval njenih pomoči in kjer je njena intervencija povzročila samo škodo. Povsod po svetu velja pravilo, da posega država v gospodarsko življenje le tam, kjer zasebna iniciativa ni kos svojim nalogam, kjer pa zasebna podjetja v splošno zadovoljstvo opravljajo svoje naloge, pa tudi ni nobene državne intervencije.

Hočemo dobre, cenene in lepo izdelane šolske knjige in ker takšnih birokratizirani monopol šolskih knjig ne more dati, zato se naj ta monopol tudi odpravi. Od slabih plač in visokih davkov izmogni starši pač ne morejo plačevati še birokratiziranega monopola šolskih knjig in zvezkov.

Zato se ta nepotrebni monopol ne sme na noben način uvesti!

riš. Vsi se zavedamo, da nas čakajo velike in težke naloge. Vendar nas to ne plaši, ker verujemo, da bomo z rešitvijo teh nalog omogočili boljše pogoje za trgovino ter dali nov impulz domačemu gospodarstvu, kar bo imelo ugodne posledice tudi za državne finance.

Prometni minister Vujić je nato povzel besedo in v svojem govoru med drugim dejal:

V želji, da čim bolj služi kralju, domovini in našemu narodnemu gospodarstvu, si je vlada g. Jevtića postavila nalogo, da intenzivno, moralno ko materialno, in brez rezerve pomaga narodnemu gospodarstvu, kolikor ji je to sploh mogoče, da bi moglo to kljub krizi čim bolj razviti vse življenje naroda na socialnem in kulturnem polju.

Na naše delo so uprte oči vseh gospodarskih krogov v državi. Mnoga važna prometna in tarifna vprašanja čakajo na našo pravilno rešitev, da bodo posamezni predmeti s tarifo pravilno obremenjeni, kakor je v skladu z njih vrednostjo.

Dosedanje tarifne obremenitve so mehanično enako zadele tranzit, uvoz in izvoz, ko tudi notranji promet, kar je neugodno vplivalo na razvoj našega gospodarskega življenja.

Moje mnenje je, da se mora tarifna politika prilagoditi dejanskim razmeram, ki

vladajo v naši državi. Vendar pa moramo pri reševanju tarifnih postavk imeti pred očmi občutne izgube državnih železnic, za katere moramo najti nadomestilo.

Pri reševanju tako važnega problema moramo upoštevati kolaboracijo in organsko sodelovanje vseh transportnih ustanov, pri tem pa se vedno ozirati na splošne državne in narodne interese, neupoštevajoč pri tem posebne osebne ali strokovne interese.

Prepričan sem, da bo vaše iskreno sodelovanje s polno dobre volje premagalo vse težkoče in upravičilo vse nade gospodarsvenikov in države v delo tarifnega odbora. Polagajoč velike nade v delo in v pomen tarifnega odbora sem prepričan, da bodo njegovi strokovnjaški sklepi v mnogem pripomogli, da vztraja kraljevska vlada na svojem delu za ureditev gospodarskih in prometnih razmer v državi.

Za prometnim ministrom je govoril Milan Jojić, vršilec dolžnosti generalnega direktorja državnih železnic, ki je zlasti opozarjal na zelo težavni finančni položaj železnic, od katerih se zahtevajo vsak dan večje žrtve. Splošno finančno stanje v državi je takšno, da ni mogoče računati, da bi mogla država iz rednih proračunskih sredstev pomagati železnici, temveč mora ta svoje izdatke kriti z lastnimi dohodki. Železnice so v sedanjem težkem času odložile mnoge nujne in zelo potrebne izdatke za obnovo proge in voznega parka, vendar pa se s tem odlaganjem ne sme iti tako daleč, da bi bilo v nevarnosti pravilno funkcioniranje tega važnega instrumenta narodnega gospodarstva.

Državne železnice niso pridobitno podjetje, temveč imajo samo ta cilj, da čim boljše služijo splošnemu dobru države, naroda in gospodarstva. Vendar po morajo tudi gledati na to, da krijejo svoje izdatke. In pod temi vidiki naj tudi tarifni odbor rešuje vprašanja, ki so postavljena na dnevni red sedanjega zasedanja.

Italija prepovedala vsak uvoz

Italijanska vlada je izdala naredbo, s katero se do preklica prepoveduje vsak uvoz v Italijo. Dovoljen je samo uvoz, za katerega izda italijanska vlada posebno dovoljenje. Vendar pa bo italijanska vlada izdala takšna dovoljenja uvoznikom samo do višine 25 odstotkov one uvozne količine, ki so jo dokazano uvozili uvozniki v času od 15. februarja in do 31. marca 1934. Nepričakovana prepoved vsakega uvoza je posebno zadela naš izvoz in zato so naše gospodarske organizacije že storile pri beograjski vladi potrebne korake, da ta intervenira v zaščito našega izvoza. Prepoved italijanske vlade se nanaša na uvoz iz vseh držav in je najbrže posledica vojnih priprav Italije in pa nazadovanja tečaja lire.

Pasivnost italijanske trgovinske bilance se je povečala

V primeri z l. 1933. je italijanski izvoz v letu 1934. nazadoval od 5990 na 5231 milijonov lir, italijanski uvoz pa se je povečal od 7431 na 7664 milijonov lir. Izvoz je torej padel za 759 milijonov lir ali za 12,6 odstotka, uvoz pa se je povečal za 240 milijonov lir ali za 3,1 odstotka. Zaradi tega se je povečala pasivnost italijanske trgovinske bilance od 1444 milijonov lir v letu 1933. na 2433 milijonov lir v letu 1934.

Izvoz lesa za italijanske kolonije

Vojne priprave Italije so zelo pomnožile njene potrebe na lesu, zlasti za afriške kolonije. Te dni je odpotoval v Split angleški parnik »Trade«, ki bo v Splitu natovoril 7000 kubičnih metrov gradbenega lesa, ki je namenjeno za Massau, pristanišče Eritreje. Les je namenjen za italijansko vojsko v Eritreji. Kakor poroča »Jugoslovenski Lloyd«, bodo poslani po naročilu italijanske vojske v Eritrejo in Somalijo še večje količine lesa. Tudi iz vseh drugih primorskih mest poročajo o velikih nakupih lesa za italijansko vojsko.

Zahtevamo železnico Št. Janž-Sevnica

Govor gen. tajnika Zveze industrijcev inž. Milana Šukljeta na velikem manifestacijskem zborovanju v Trebnjem

Danes nimamo volilnega shoda, zbrali smo se brez razlike po političnem mišljenju, da skupno manifestiramo za stvar, ki nam je vsem enako pri srcu. Nismo smeli čakati, niti odlašati, marveč je sedanji trenutek zahteval, da z vsem poudarkom povemo svojo zahtevo. Dve okolnosti sta nas primorali, da hitimo: prva okolnost je ta, da je kraljevska vlada napovedala obširen program velikih javnih del, s katerimi se naj premaga sedanje gospodarsko mrtvilo; druga okolnost pa je ta, ker Dolenjska enostavno ne more več čakati. Tiste katastrofalne posledice, ki so pretile gospodarstvu v vsej državi iz večletne težke krize, tiste žalostne posledice so za našo Dolenjsko že nastopile, in našim ljudem ni več obstanka, če ne pride rešitev vsaj v zadnjem trenutku. Tudi drugod tožijo, da jim pešajo gospodarske sile, tudi drugod tožijo nad višino davčnih bremen. Mi nismo tako predrzni, da bi se glede gospodarske moči primerjali z drugimi plodovitimi pokrajinami, mi odkrito priznavamo, da smo bili reveži, da smo siromaki, mi ne moremo več prikrivati naše bede. Tudi drugod se izterjavajo davki, tudi drugod se vršijo eksekucije, nikjer pa ni stanje tako žalostno kot pri nas, ko ljudje nimajo tistih borih dinarjev, da bi si kupili soli, petroleja in vžigalic. Če gredo pri nas zarubljene premičnine na javno dražbo, se največkrat niti toliko ne doseže, da bi bili pokriti stroški eksekucije. Dobri državljani smo, dobri Slovenci in Jugoslovani, toda imeti moramo zraka, da dihamo, imeti moramo možnost, da pridemo do kruha in do tistih najnavadnejših potrebščin vsakdanje rabe, brez katerih človek danes ne more biti. Ako se naj naše razmere izboljšajo, je najprej potrebno, da se izboljšajo naše prometne zveze. Spoznali smo, da je naša prva in najvažnejša zahteva gradnja železnice iz Št. Janža, oziroma iz Tržišča na Sevnico.

Tukaj ne gre za lokalne interese, ne gre za Mirnsko dolino, marveč gre za to, da se vendar enkrat v naših krajih prične s pametno prometno politiko in da se izkoristijo možnosti, ki se nam nudijo v obstoječem cestnem in železniškem omrežju. Na karti izgledajo naše dolenjske železnice čisto lepo. Saj imamo zvezo iz Ljubljane skozi Novo mesto in Belo Krajino do Karlovca na progo Zagreb—Sušak. Toda vprašam Vas: ali tako izgleda moderna železnica? Ali so prometne razmere na dolenjskih progah takšne, kakor bi morale biti? Edino ena stvar je na naših železnicah ponosna in visoka, to so vozne cene. Tukaj smo radi pripravljene ponižati se, in vsaj na polovico. Ker sedanji časi niso takšni, da bi železnice mogle služiti svojim namenom, če so vozne cene za ljudi in blago tako visoke, da se človek s strahom izogne železniški postaji.

Kako pa tudi izgleda naša železnica od Bubnarcev do Karlovca! Zgradila se je menda namenoma tako kot vicinalka zadnjega razreda, da se lahko občuduje po-

gum strojevodje, ki se s svojo mašino upa na nežne njene tire. Vse to se mora popraviti. Naše železnice morajo biti takšne, da bodo po njih tekli brzi vlaki in moderni motorni vlaki, pa tudi dolge in težke tovrne garniture. Pa morda je bolje, da danes o tem ne govorimo. Mi sploh ne smemo povedati preveč resnice, ker resnica oči kolje. Mi ne smemo govoriti o potrebi rekonstrukcije obstoječih naših železnic. Niti omeniti ne smemo, kako izgleda in kako funkcionira proga iz Trebnjega do Št. Janža. O vsem tem bomo govorili kasneje. Danes imamo samo eno zahtevo, ki jo ponavljamo in poudarjamo, to je železnica Št. Janž—Sevnica. Čim bo ta zveza dograjena, bodo prometne možnosti na vseh naših progah znatno izboljšane in nove sveže sape bodo zavele tudi v naši železniški politiki.

Pri nas Slovencih je že tako: Čim se pojavi resna misel, čim se priglasijo pametna in utemeljena zahteva, že se oglašajo drugi, ki jo izpodbijajo s konkurenčnimi projekti. V trgovskem življenju se tako postopanje kaznuje po zakonu o nedovoljeni konkurenci. Ali se sme v stvarih, ki so življenjske važnosti za velik del našega prebivalstva pri vsaki priliki nekaznovano ovirati pravično in pametno delo? Ali se smejo nekaznovano metati polena? Že nekajkrat se je zgodilo v zgodovini zadnjega desetletja, da so bili lepi in prepotrebni projekti odloženi, zapostavljeni, zavrženi samo zato, ker so se našli drugi, ki so iz enostranske lokalne sebičnosti navalili na lepe načrte.

Za zvezo med Trebnjem in Sevnico, med Dolenjsko in Posavjem je izdelan načrt, ki vodi od Tržišča čez Savo v Sevnico. Ta načrt je do podrobnosti izdelan in je samo potrebno, da se delo odda solidnemu ponudniku, pa se z gradnjo lahko prične. — Nihče nima pravice prihajati z novimi projekti, niti se ne sme propagirati pri nas druga železniška gradnja, dokler ni gradnja te naše proge 13 km končnoveljavno zagotovljena. Le na ta način bomo dosegli pozitiven uspeh. Vse drugo je napačno, vse drugo je nedopustno.

Se enkrat Vas pozivljem, dolenjske rojake: Bodite odločni, bodite glasni, bodite vztrajni! Zahtevajte pri vsaki priliki kot prvo in najsigurnejšo stvar to našo železnico Št. Janž—Sevnica! Časi so težki, pa morda se bliža boljše vreme. Mi upamo, mi verujemo, da bo skoro zapela vesela pesem, pesem krampov in lopat. V to nam Bog pomagaj!

Že v 24 urah harva, plesira in kemično snaki obleke, klobuke itd. Skrobli in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4—6. Selenburgova ul. 8.
Telefon št. 22-72.

Podrobna statistika o propadanju trgovine in obrta

Pred dnevi smo objavili statistiko Zbornice za TOI o gibanju trgovine in obrta v letu 1934. Objavili smo le končne številke, ki odkrivajo, da je bilo v letu 1934. več odjavljenih ko-prijavljenih 1873 trgovskih in 1369 obrtniških obratov ali skupno 2748. V vseh letih krize pa je doseglo to katastrofalno število nazadovanja našega gospodarstva že skoraj 6000 več odjavljenih obratov. Če pregledamo zdaj to žalostno številkopropadanja naše trgovine in našega obrta v podrobnostih, potem vidimo, katere panoge trgovine in obrta so bile od krize najbolj prizadete.

Trgovina

Več prijavljenih ko odjavljenih obratov je bilo v letu 1934.: podjetij v trgovini (prva številka za I., druga za II., tretja za III., četrta za IV. četrtletje in peta za vse leto 1934. več odjavljenih obratov):

trgovina z živino 20, 14, 26, 13, skupno 73; s prešiči 11, 6, 6, 3, 26; z deželnimi pridelki 13, 18, 13, 13, 57; z živili 30, 4, 19, 20, 73; z mlekom in mleč. izdelki 5, 6, 9, 4, 24; s sadjem 11, 7, 10, 5, 33; z delikatesami 6, 3, 3, 6, 18;

s perutnino 21, 16, 14, 30, 81; s špicerijo 4, 5, 7, 4, 20; z vinom 11, 5, 6, 5, 27; vinom v zaprtih stekl. 10, 3, 7, 3, 23; z manufakturnim blagom 6, 5, 11, 8, 30. Posebno hudo pa je bila od krize prizadeta lesna trgovina, ki kaže naravnost katastrofalno nazadovanje. Tako je padlo število lesnih trgovin v I. četrtletju za 60, v II. za 56, v III. za 46 in v IV. za 45 trgovin ali skupno v vsem letu za 209 trgovin. In to samo v enem letu in potem ko je že v prejšnjem letu padlo število lesnih trgovin v tako ogromnem obsegu.

V silni krizi so tudi trgovine z mešanim blagom, kar dokazuje, da preživlja zlasti podeželski trgovec najtežje čase. Statistika propadanja te panoge nam daje te številke: 44, 17, 90, 12, skupno 163 trgovin manj.

Branjeveci so enako v največji stiski in podrobna statistika njih propadanja daje te številke: 40, 22, 45, 17, skupno 124.

Sejmarji enako morajo prenehati s svojim obratovanjem. Njih število se je znižalo v I. četrtletju za 37, v II. za 17, v III. za 30. in v IV. za 10, skupno v vsem letu za 94.

Tudi agenture in komisijske trgovine

propadajo, kakor dokazujejo te številke: 8, 6, 7, 12, skupno 33.

Avtotaksiji so padli v I. četrtletju za 15, v II. se dvignili za 5, v III. padli za 11, v IV. padli za 8, skupno torej nazadovali za 29, kar je za naš silno slabo razviti avtomobilizem pač izredno visoko.

Niti za eno panogo trgovine pa ni mogoče reči, da bi bila v napredku in če se tudi v katerem četrtletju doseže neznamenat napredek, je takoj ustavljen v enem drugih četrtletjih.

Prav tako žalostne številke daje podrobna statistika

o propadanju obrta.

Število obrtov se je zmanjšalo (prva številka za I., druga za II., tretja za III., četrta za IV. četrtletje in peta za vse leto):

opekarne 6, 8, 6, 2, 22;
lončarjev —, 10, 1, + 2, 9;
kovačev 9, 5, 18, 3, 35;
ključavničarjev 6, 1, 5, 1, 13;
kolarjev 18, 2, 15, 15, 50;
žagarjev 18, 12, 25, 2, 57;
mizarjev 24, 8, 21, 41, 94;
strojarjev 5, 1, 1, 3, 10;
sedlarjev 11, 1, 1, 7, 20;
vrvarjev 3, 1, 1, + 1, 4;
izdelovalcev pletenin 12, 3, 8, 3, 26;
izdelovalcev perila 3, 2, 4, —, 9;
krojačev 28, 28, 29, 40, 125;
šivilj 45, 34, 66, 55, 200;
čevljarjev 92, 75, 83, 57, 307;
mlinov 30, 2, 43, + 14, 61;
slačičarjev 4, 1, 4, 2, 11;
mesarjev + 4, 3, 14, 14, 27;
izdelovalcev žganja 4, 2, 7, 1, 14;
sobnih slikarjev 2, 6, 1, 7, 16;
fotoarlov 1, 9, 4, + 1, 13;
godbenikov 13, —, 16, 4, 30; itd.

Vse stroke propadajo, a nikjer nobenega napredka. Naravnost obupne pa so številke za nekatere obrte. 125 krojačev manj, 307 čevljarjev manj, 200 šivilj manj le v enem letu in na področju ljubljanske zbornice, to je pač nazadovanje, ki govori dovolj zgovorno, kako propada obrt pod javnimi in drugimi bremenami in pod nemožnostjo zasluzka.

Vsa leto pa prihaja nov naraščaj, ki hoče dobiti zaposlitev v obrtu. A kako jo naj dobi, če pa niti za stare mojstre ni več kruha v obrtu. Zato ne sme biti beseda o nujno potrebni pomoči trgovini in obrtu le lepa fraza temveč ta pomoč mora postati realna resnica, kajti drugače nam popolnoma propadeta dve najvažnejši panogi našega narodnega gospodarstva.

To pa je treba preprečiti na vsak način in za vsako ceno!

Delavske mezde padajo še nadalje

Po podatkih Suzora je bilo v decembru 1934 pri vseh njegovih uradih skupno zavarovanih 547.156 delavcev in nameščencev, za 17.118 manj ko v novembru 1933 in za 34.082 več ko v decembru 1933.

Največji dvig zavarovanega delavstva izkazujejo uradi v: Beogradu (+ 4415), Sarajevu (+ 3874), Ljubljani (+ 3519), Zagrebu (+ 3251) in Tuzli (+ 3116), v odstotkih pa uradi v: Tuzli (27,56%), Sarajevu (+ 16,89%), Banja Luki (+ 14,21%), Somboru (13,59%) in Sušaku (+ 12,71%). Padlo pa je število zavarovanega delavstva pri uradu v Dubrovniku za 646 in v Subotici za 149.

Število zavarovanih nameščencev je naraslo pri vseh treh zasebnih bolniških blagajnah, najbolj pa pri Trg. bolniškem in podpornem društvu v Ljubljani (+ 577).

Povprečna dnevna zavarovana mezda je znašala 21'81 Din in se je v primeru z I. 1933. zopet zmanjšala za 0'88 Din. To zmanjšanje je nastalo, ker se je število članstva z dnevnim zaslužkom nad 24 Din zmanjšalo za 2573 članov, število članstva z zaslužkom izpod 24 Din pa naraslo za 36.655 članov.

Celotna zavarovana mezda je znašala skupno 298'3 milijonov Din.

Konkurzi in prisilne poravnave

Razglašen je konkurz o premoženju trgovca s priborom Petroviča Emila v Ljubljani. Konkurni sodnik Avsec, upravnik mase odvetnik dr. Vavpetič. Prvi zbor upnikov pri sodišču v Ljubljani, dne 2. marca ob 9. uri. Oglasitveni rok do 30. marca. Ugotovljeni narok dne 5. aprila ob 9.

Konkurz o premoženju Adolfa in Alojza Winder v Mariboru se ne uvede, ker ni kritja za stroške postopanja.

Uvedeno je poravnalno postopanje o premoženju posestnice in lastnice mlekarne Vrhovnik Neže v Trzinu. Poravnalni sodnik Grum, poravnalni upravnik odvetnik dr. Trampuž. Narok za sklepanje poravnave pri sodišču v Kamniku dne 12. marca ob 9. Rok za oglasitev do 9. marca 1935.

Politične vesti

5000 sreskih kandidatov se je baje že prijavilo. Ogromna večina njih kandidira na listi g. Jevtića, ki bo menda imela v vsakem okraju po 2 in tudi več kandidatov.

Titulešu je začel v imenu Male antante in Balkanske zveze akcijo, da se takoj sklene vzhodni pakt in podonavski pakt, ker je sedaj itak jasno, da se Nemčija ne name-rava pridružiti temu paktoma.

Dr. Beneš je izjavil dopisniku »Az Estac«, da se je Češkoslovaška odločila, da pristopi k rimskemu sporazumu in da je to že sporočil Lavalu. Morebiti bo isto storila tudi Nemčija, glede Madjarske je izjavil, da smo sicer lahko nasprotniki, ni pa treba, da smo sovražniki. Upa, da bo vendarle sklenjena med Češkoslovaško in Madjarsko trgovinska pogodba.

Angl. zunanji minister Simon je sprejel francoskega veleposlanika in mu sporočil, da bo Anglija skupno s Francijo odgovorila na nemško noto. Nemška špekulacija na needinost med Francijo in Anglijo se je torej ponesrečila.

Mussolini zahteva, da se mora Nemčija do 15. aprila jasno izjaviti, če sprejme londonske predloge ali ne. Če jih ne sprejme v celoti, potem se naj skleneta vzhodni in podonavski pakt brez Nemčije. Očividno hoče Mussolini situacijo v Evropi popolnoma razčistiti, preden začne svojo veliko akcijo v Afriki.

Italijansko-abesinski konflikt se je ublažil, ker je abesinska vlada pristala na to, da se na njenem ozemlju ustanovi poseben nevtralni pas. Na drugi strani pa je razburjenost v Abesiniji proti italijanskemu imperializmu vedno večja, kakor raste tudi v Italiji oficialno bojno razpoloženje. To in pa vedno novi transporti italijanskih čet v afriške kolonije dokazuje, da je vojna nevarnost še vedno zelo velika.

Japonska je ponovno intervenirala v Rimu zaradi Abesinije in ponovno naglasila, da je v Abesiniji gospodarsko in denarno tako zelo interesirana, da bi bila prisiljena poslužiti se vseh sredstev v obrambo svojih interesov, če se italijansko-abesinski spor ne bi mogel rešiti na miren način.

Dunajski podžupan dr. Winter je na predavanju v Pragi dejal, da je bila Dollfusova politika, da se obenem bori proti Hitlerjevemu in socialistom, napačna. Treba napraviti skupno fronto proti narodnemu socializmu. Napačen je boj proti parlamentu, temveč treba je uvesti dvotirni sistem na podlagi dveh različnih zakonodajnih teles.

Hitlerjevi pripravljajo, kakor poročajo francoski listi, v začetku marca zopet oborožen puč v Avstriji. Pri vstaji bi pomagala tudi avstrijska legija v Nemčiji.

Nemčija pošilja v velikih množinah orožje v Vzhodno Prusijo, kar je razkril pred kratkim požar v nekem nemškem vlaku, ki je vozil skozi Poljsko v vzhodno Prusijo. V vlaku se je vnelo strelivo in tako je prišlo vse na dan. Poljska podpira nemške priprave proti baltičnim državam.

Cela vrsta narodno socialističnih voditeljev je bila v zadnjem času aretirana v Nemčiji. Tako dr. Achim Gerecke, vodja hitlerjevkega plemenskega urada, ministrski direktor Nicolai, ki je napravil načrt narodnosocialistične ustave, v. Mumm in drugi. Vzrok aretacij še ni znan.

Češkoslovaška vlada je v posebni noti na poljsko vlado protestirala proti delovanju poljskega konzula v Moravski Ostravi, ki odkrito podpira iredentistično gibanje med poljsko narodno manjšino. Češkoslovaška vlada zahteva takojšen odpoklic konzula.

Poljski notranji minister Kocialkowski je v sejmu zelo ostro nastopil proti ukrajinskim poslancem, ki da še nikdar niso izjavili, da hočejo biti lojalni poljski državljani. Vedno delajo le na to, kako bi izpodkopali ugled in trdnost poljske države. Na ta način pa ni mogoče, da bi prišlo do sodelovanja med Poljaki in Ukrajinci. Sicer pa je minister prepričan, da bo kmalu namesto sedanjih poslancev nastopila ukrajinska mladina, ki bo za skupnost Poljakov in Ukrajincev v poljski državi.

Politični umori v sovjetski Rusiji kljub vsemu tororju še niso prenehali. Pred dnevi so neznanzi umorili sovjetskega voditelja davčne politike v Ukrajini. Morilcem še niso na sledu.

Maršal Čangkajšek odpotuje v Tokio, kjer se sestane z vodilnimi japonskimi državljani. Pri tej priliki bo sklenjen popoln sporazum med Kitajsko in Japonsko. — Vprašanje pa je, če bo kitajsko javno mnenje zadovoljno s tem korakom nankinjske vlade.

Denarstvo

Najvišje ameriško sodišče o zlati klavzuli

Dolgo in težko pričakovana razsodba najvišjega ameriškega sodišča o ustavnosti sklepa kongresa, da se zlata klavzula v dolžniških razmerjih razveljavi, je končno izšla. Razsodbo imenujejo listi kot pravo salomonsko razsodbo.

Najvišje sodišče je namreč razsodilo, da je bilo razveljavljenje zlate klavzule za zasebne dolgove ustavno in da ima kongres pravico, da razveljavi obveznosti med zasebniki, če tako zahtevajo javni interesi. Zasebne družbe morejo torej bone in obveznice z zlato klavzulo plačati s papirnati dolarji. Razveljavljenje zlate klavzule za obveznosti države pa je po mnenju najvišjega sodišča protiustavno in država mora vse obveznice in bone z zlato klavzulo plačati načeloma v zlatih dolarjih, to je papirnatega 1'69% dolarja za en zlati dolar. Vendar pa je sodišče dostavilo, da upnik nima pravice zahtevati od države odškodnine, ker ni imel doslej nobene izgube tudi če je dobil plačilo v papirnatih dolarjih, ker je njegova nakupna sila med tem narasla. Očividno je hotelo najvišje sodišče s svojo razsodbo prepričati, da bi bila že vnaprej diskreditirana zaveza države v zadolžnicah.

Razsodba najvišjega sodišča je napravila na njujorški borzi silen vtis in so napredovali vsi tečajni vrednostnih papirjev za 2 do 10%. Promet na borzi je bil silno živahen ter je dosegel promet ogromen obseg. V Chicagu pa so bile vse borze zaradi razsodbe najvišjega sodišča zaprte.

III. mednarodni kongres varčevanja

Po prvem kongresu varčevanja v Rimu v letu 1924., na katerem je bil določen kot svetovni dan varčevanja 31. oktober in po II. kongresu v Londonu bo sedaj III. kongres varčevanja v Parizu, in sicer v dneh od 20. do 25. maja. Na kongresu se bo razpravljalo o teh vprašanjih:

1. Hranilnice in kriza.
2. Jamstvo hipotekarnih posojil.
3. Obrestna politika hranilnic.
4. Varčevanje in življenjsko zavarovanje.
5. Varčevanje v šolah.

Za časa kongresa bo prirejena tudi velika razstava, na kateri bodo razstavljeni vsa sredstva za napredek varčevanja. V posebnem oddelku razstave pa bo tudi nazorno prikazano, kaj so vse hranilnice, in zlasti samoupravne ter regulativne, storile za napredek gospodarstva. Udeleženci kongresa bodo imeli priliko, da si ogledajo vse francoske glavne hranilniške organizacije ter velike francoske hranilnice. Za kritje stroškov in za publikacije, ki jih dobi vsak udeleženec kongresa, je treba plačati 100 italijanskih lir. Kdor bi se hotel udeležiti kongresa, naj se prijavi Savezu štedionica kr. Jugoslavije v Zagrebu, ki daje tudi vse podatke glede ugodnosti, ki bodo dovoljne za udeležence kongresa.

Stanje Narodne banke

Po izkazu banke z dne 15. II. se je njeno stanje izpremenilo tako-le (vse številke v milijonih Din):

Zlata in devizna podloga se je povečala za 11,5 na 1310, in sicer zlata v blagajnah za 6,69 na 1114,7, zlato v tujini pa je padlo za 4,3 na 142,2. Tuje valute so narasle za 0,08 na 0,2, devize pa za 9,16 na 52,98.

Devize, ki ne spadajo v podlogo, so se dvignile za 2,9 na 131,3, vsota kovanega denarja pa za 26,07 na 255,5.

Posojila so v nasprotju s prejšnjim tednom padla skupno za 11,2 na 1802,8, in sicer eskontna za 10,4 na 1544,6, lombardna pa za 0,77 na 258,1.

Bivši predjemi državi so se dvignili za 0,29 na 1687,6, kar je v zvezi s plačanjem obresti za izdane blagajniške zapise.

Razna aktiva so se povečala za 9,7 na 303,5.

Obtok bankovec se je povečal za 1,5 na 4313,0, obveze na pokaz so padle za 40,0 na 1247,9, dočim so obveze z rokom narasle za 49,9 na 271,9.

Razna pasiva so se povečala za 28,3 na 233,9.

Skupno kritje se je povečalo od 20,80% na 30,27%, samo zlato pa od 25,42% na 25,75%.

*

Naša Narodna banka je prepovedala vse zasebne kompenzacije s češkoslovaškimi tvrdkami, ker so se baje godile zlorabe pri dovoljevanju reeksporta. Ves promet se bo

mogel odslej izvajati le po kliringu. S češkoslovaške strani pa so storjeni koraki, da se s pogajanjem spor poravnava.

Finančni minister je pooblastil Državno hipotekarno banko, Poštno hranilnico in njene podružnice, da morejo izdajati garancijska pisma, ki morejo služiti kot kav-

Fr. Zelenik:

Nezdrave razmere

Te dni sem imel opravka v predmestju Ljubljane. Malo pred mojim prihodom je pred neko gostilno delavec pobil sodelavca. V gostilni pa je ob treh popoldne 15 delavcev popivalo in po svojem mnenju prepevalo. Toliko se govori in piše o brezposelnosti, o pomanjkanju dela in zaslužka in vendar so nekatere gostilne vedno dobro obiskane.

Pijača je veliko kriva žalostnih pojavov v delavskem življenju, saj ravno pijača je kriva, da tudi primerno zaposlen in plačan delavec živi zelo slabo.

V tem pogledu nam dajejo neprijetno sliko besede nekega podjetnika, ki mi je povedal to-le:

»Naš delavec je le navidezno cenejši od inozemskega, če ravno dobiva manjšo mezd. Zakaj? Naš delavec v splošnem še nima tiste izvežbanosti in sposobnosti, kakor inozemski, tudi dela marsikateri naš delavec prepočasi, premalo zanesljivo in točno, a vzrok je v tem, ker so naši delavci dostikrat zaradi slabe prehrane telesno slabi. Žalostno jih je gledati, kako se pri delu mučijo in napenjajo, medtem ko njihov inozemski tovariš dela s polovico manjšim naporom. Naš delavec ne porabi svoje dneve samo za obleko, hrano, stanovanje, izobrazbo, temveč porabi jo v veliki meri za pijačo, alkohol. Misli, vsaj tako govori, da mu pijača daje moč. Kmečki posestnik sploh ne more dobiti delavca, če ne daje pijače. V resnici pa alkohol slabi delavca duševno in telesno, kar nam pokazuje praktično življenje. Vsled nezadostne hrane pa preobilice pijače delavec propada od dneva do dneva in se hitro izrablja.

Delavec bi moral biti v delu vestnejši in hitrejši, telesno pa krepkejši in zdravejši s pomočjo tečne in krepke hrane. Toda brez pijače. Sedaj pa delavec več pije, pa manj je, ker nima za jed dovolj sredstev. Saj smo pred kratkim celo čitali besede delavca, da ga pijača krepi in da svojo koro premorega prej izprazni kakor pa njegov tovariš, kateremu žena donša kosilo in malico. Res trenutno s pomočjo pi-

cija v smislu določil § 64. obrtnega zakona. Ravno tako se morejo sprejemati za kavcijo tudi hranilne knjižice.

Bilanca Eskontne banke v Beogradu izkazuje (v milijonih Din): glavnice 10, vlog 13'4 (l. 1933. 13'2), upnikov 36'8 in izgube 0'8 milijonov Din.

jače dela hitreje, ali zato je pa veliko bolj izčrpan in bo prav kmalu popolnoma propadel, ne bo več sposoben za delo, medtem ko bo njegov tovariš s hrano še lahko delal. Vsled nezadostne hrane pa preobilice pijače je naš delavec slaboten in počasen delavec, dobiva za to manjšo dnuino in zato je primeroma vseeno drag.

Pitje je naša družabna bolezen, katere ne bomo zlahka in hitro odpravili. Začeli pa moramo takoj delati za odpravo te bolezni, in sicer moramo začeti pri vzgoji mladine. Če učitelj narodne šole mora misliti na to, da pripravlja bodočega delavca za njegovo življenje. Če mladino v teh šolah se mora začeti opozarjati na zle posledice pijače in ji vepeljati mržnjo do pijače. Še važnejša je vzgoja v obrtnih šolah. Učiteljske vse sile, da privzgoji v mladem vajencu čut za poštenje, zanesljivost, marljivost, varčnost in treznost. Vsak vajenec mora dobro vedeti za žalostne posledice alkoholizma, lenobe, nezanesljivosti itd.

Ako ne začnemo pri mladini, ne moremo pričakovati kake izpremembe v naših razmerah. Tu ne morejo pomagati ne naredbе, ne zakoni in ne predpisi, temveč le vzgoja.

Na Danskem imajo posebne delavske šole, v katerih vzgajajo mladino za delovno življenje. Noben delavec ne dobi stalnega zaposlenja, če ni obiskoval vsaj leto dni tako šole. Te šole vzdržujejo trgovina, industrija in obrt in so se jim stroški, kakor so ugotovili, dobro poplačali.

Napisal sem tako, kakor sem slišal. Ni vzroka, da bi resnih besed odličnega našega gospodarskega delavca ne napisal. S tem pa ni rečeno, da bi se ne smelo ali morda ne moglo napisati tudi kaj v opravičilo našega delavstva in v pojasnilo njegovih razmer. Da bo delal delavec bolje, je treba, da ima tudi plačo, ki mu zagotavlja življenjski obstoj in določitev minimalnih delavskih mezd postaja nujna tudi v zvezi delovne sposobnosti našega delavstva.

Nastopni govor novega guvernerja Narodne banke

Na ponedeljkovi seji upravnega in nadzornega sveta Narodne banke se je predstavljal članom novi guverner dr. Milan Radosavljevič, ki se je mestoma spominjal svojih prejšnjih stikov z Narodno banko, nato pa podal smernice svojega delovnega programa. Med drugim je dejal, da ne prihaja v Narodno banko kot novinec. Že kot dijak je prišel v stik z NB, ko je delal doktorsko disertacijo o razvoju valute v Srbiji. Po vojni je bil ta njegov stik še večji, ker je ponovno zastopal vladnega komisarja pri Narodni banki.

Pred vojno se je Narodna banka vzorno branila otvoritvi novih podružnic, mnogo pa se je tudi ugovarjalo takrat že anahronistični srebrni veljavni.

Po balkanskih vojnah sta bili otvorjeni podružnici v Skoplju in Bitolju. Tudi valutna reforma je postala skoraj aktualna in po nalogu dr. Protiča in fin. ministra Pačua je dr. Radosavljevič proučil organizacijo emisijskih bank v Avstriji, Belgiji in Grčiji ter so se na podlagi teh študij tudi izvedle reforme pri NB.

Prav tako pa je dr. Radosavljevič tudi aktivno sodeloval pri preosnovi stare srb-ske Narodne banke v sedanjo Narodno banko Jugoslavije.

Po tej preosnovi se je NB hitro razvijala. Dala je krepak impulz našemu gospodarskemu življenju. Izvedena je bila dejansko stabilizacija dinarja, ki je neločljivo zvezana z imenom sedanjega fin. ministra dr. Stojadinovića. Z izvedbo zakonite stabilizacije naj bi se izvedla zadnja etapa v konsolidaciji narodne valute. Takrat pa so nastopili tudi najtežji dnevi za NB, ki pa se ji je le posrečilo, da je izšla iz njih z neokrnjenim ugledom.

Z odločnimi ukrepi vlade v začetku tega leta se je napravil konec raznim fikcijam in NB more biti sedaj še močnejša opora narodnemu gospodarstvu. Silno olaj-

šanje za vse gospodarstvo je bilo tudi znižanje obrestne mere.

Ohranitev stabilnosti narodnega denarja je in ostane prva naloga NB. Pri svojem nadaljnjem delu pa mora upoštevati izkušnje sedanje krize, biti dostopna za zasebno iniciativo, vendar pa pri tem ostati vedno racionalna.

Kot centralna denarna rezerva mora NB gledati na to, da se uredi razmere v našem denarstvu. Danes so znatne vsote narodnega premoženja neizkoriščene, in to v času, ko so ostale nezadovoljene mnoge legitimne kreditne potrebe. Naloga NB bo, da najde tu možnost za rešitev.

Z apelom na sodelovanje vseh članov NB v korist napredka gospodarstva je zaključil novi guverner svoj govor.

Dražba kož divjadi v Ljubljani

bo nepreklicno dne 25. t. m. Ker se dražba v letošnjem letu ne bo več ponovila, naj vsi lovci, ki še imajo blago na razpolago, to nemudoma pošljejo lovski prodajni organizaciji »Divja koža«, Ljubljana — Velesejem.

Občni zbori

»Pražarne in kemične tovarne« d. d. v Celju imajo izredni občni zbor dne 6. marca ob 17. v sejni dvorani Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani. Na dnevnem redu je tudi odobritev sklepa rednega občnega zbora o znižanju delniške glavnice od 1 milijona Din na 50 tisoč Din z žigovanjem delnic na ta način, da se za 20 starih delnic po 100 dinarjev nominalne izda ena nova, ter o zopetnem zvišanju te delniške glavnice na 1 milijon Din z izdajo 9500 polno vplačanih in na imetnika se glasečih delnic po 100 Din nominalne. Nadalje naj se izpremene tudi pravila, da upravičuje do enega glasu posest 10 delnic.

Odbitki pri odmeri zgradarine

Ker so nastale nejasnosti glede odbitkov pri izdatkih za odvoz fekalij, za razsvetljavo, vodo, centralno kurjavo itd., je izdal davčni oddelek fin. ministrstva to pojasnilo: V čl. 24. zakona o neposrednih davkih je natančno navedeno, kaj tvori davčno osnovo za odmero zgradarine. V pravilniku pa je tudi navedeno, kaj se odbije pri odmeri zgradarine. Zato se je treba ravnati po teh načelih: Vse odškodnine za uvodoma navedene namene morajo biti s pogodbo posebej določene in v prijavi ločeno navedene ali pa pridejo celotno v davčno osnovo. Odškodnine, ki jih lastnik plača kateri drugi osebi, občini, električni centrali itd., se morajo dokazati s potrdili dotičnih oseb, odnosno ustanov. Za porabo lastnega toka, vode, centralne kurjave in podobno napravljeni izdatki se morajo prav tako dokazati s potrdili. Če je višina teh stroškov sumljiva in če davčni zavezanec teh izdatkov ne more dokazati z računi, potrdili ali drugimi listinami, se izroči takšen primer davčnemu odboru v razsojo. Ne morejo pa se odobriti izdatki za amortizacijo lastnih naprav, ker so ti že vsebovani v odbitkih po čl. 36. zakona o neposrednih davkih.

Novo pojasnilo o taksah na račune

Agencija »Avala« razglasa:

V teku časa se je izvajanje tar. post. 33. taksne tarife, zlasti glede potrdil za plače privatnih nameščencev in uradnikov, kompliciralo z raznimi pojasnili, da si že niso bile več na jasnem (na kar smo vedno opozarjali, op. ured.) zainteresirane zasebne ustanove in zasebniki, kdaj in kako je treba izvajati te določbe.

Da bo izvajanje teh zakonskih določb, ki so po svojem bistvu popolnoma jasne, tudi za vse gospodarske ustanove in zasebnike razumljivo, in da se bodo mogli brez strahu zastran zakonskih posledic po njih ravnati, je finančno ministrstvo izdalo tole pojasnilo:

Takso na potrdila o prejemu plače imajo plačati vsi zasebni nameščenci in uradniki, če sprejemajo plače po podpisnem ali nepodpisnem seznamu ali po nalogu, izdanim blagajni za izplačilo, v kuverti, podpisani ali nepodpisani, ki se shrani med akti do prihodnje plače, ali pa ako se knjiži na tekoči račun dotičnega uradnika.

Pri izvajanju določb tarife št. 33. taksne tarife se smatra za zasebnega nameščenca ali uradnika vsaka oseba, ki služi pri zasebnih zavodih ali ustanovah, pri podjetjih ali zasebnikih, če je dogovorjena mesečna plača in če opravlja dela, za katera ima potrebno kvalifikacijo. Druge uslužbene osebe, ki prejemajo svoje plačilo po dnevih, tednih ali štirinajstrednevno, plačajo takse na potrdilo samo tedaj, če prejem denarja potrdijo s svojim podpisom. Zato je ta taksa nepotrebna tam, kjer ni navedenih pogojev. Ugotovitev plačevanja po knjigah podjetij samih ni sama po sebi razlog za pobiranje te takse, če ne obstoje še kateri drugi preje navedeni razlogi (seznam izplačil, blagajniški nalog, kuverta ali tekoči račun).

Gradbeni material se je podražil

Kakor poroča »Morgenblatt«, se je opeka podražila od 290—315 na 335—350 Din. Podražitev bo baje veljala do maja meseca, nakar bodo opekarne pocenile opeko za približno 50 Din za 1000 opek.

Podražilo se je apno in bodo sedanje cene (18—19 Din franko slovenska postaja) najbrže tudi ostale, ker so bile lani cene tako nizke, da niso bili vedno kriti niti produkcijski stroški.

Cena strešne opeke je ostala neizpremenjena.

V gradbenih krogih računajo z živahnjšo gradbeno sezono, v mnogem tudi zaradi nepovedanih javnih del.

Misli se, da se bodo cene gradbenega lesa obdržale na sedanji višini in da se kljub večjemu povpraševanju ne bodo dvignile. To pa predvsem zato, ker se izvoz lesa kar ne more popraviti.

Zeleti bi bilo, da bi se napoved živahnjše gradbene delavnosti tudi uresničila, ker je položaj gradbenih delavcev v resnici obupen, saj je sedaj skoraj 95 odstotkov vseh njih brez posla.

Ponudbe in povpraševanja

Povpraševanje po zastopnikih. Razni švicarski izvozniki ur iščejo za kraljevino Jugoslavijo zanesljive in v stroki dobro uvedene zastopnike z močnim kapitalom. Interesenti naj se z navedbo referenc obrnejo na švicarski konzulat v Zagrebu, Draškovičeva 30/I.

Zahteve tekstilne industrije

Na sestanku tekstilnih industrialcev v Zagrebu je bila soglasno sklenjena resolucija, v kateri se zahteva:

1. Hiperprodukcija je vsled vedno novega ustanavljanja tekstilnih industrij zavzela že tako velik obseg, da niso mogle tvornice kljub velikemu znižanju cen obratovati dosedanjega prometa. Zaradi tega je bil skrajšan delovni čas v tvornicah, ponekod pa reducirano število delavstva. Nemožno je zato, da se onemogoči novo ustanavljanje tekstilnih podjetij.

2. Tekstilna industrija načelno ne ugovarja uvedbi minimalnih mezd, zahteva pa, da se te določijo za posamezne industrijske panoge enotno za vso državo.

3. Čim prej je treba odpovedati trgovinsko pogodbo z Japonsko, da se odpravi japonski dumping, zlasti še, ker je izvoz Jugoslavije v Japonsko minimalen.

4. Ker luksuzni davek na proizvode iz umetne svile ne zajema vseh proizvodov, naj se luksuzni davek pobira pri uvozu predvsa iz umetne svile.

5. Nujno potrebno je, da se ustanovi državna tekstilna šola, ker dosedanje ne daje dovolj ugodnih rezultatov.

Konec resolucije se pozivljejo vsi tekstilni industrialci, da podpirajo tekstilno šolo v Kranju.

Opekarnarji na zagrebški kongres!

V dneh od 2. do 5. marca bo v Zagrebu II. vsedrjavni kongres opekarske industrije Jugoslavije. Ne bo to eden onih kongresov, na katerih se samo pove nekaj lepih besedi in še lepših fraz, ki jih potem zaključijo bogat banket, temveč to bo kongres dela, resnega in stvarnega dela. Na kongresu se bo govorilo o tem, kako z modernimi metodami dvigniti opekarsko industrijo ter o novih potih in odkritjih v gradbeni stroki. Poleg tega bo kongres razpravljaj tudi o vseh važnih stanovskih vprašanjih in je že zato potrebno, da bo udeležba na kongresu čim večja. Kongres bo tako tudi manifestacija solidarnosti vse opekarske industrije Jugoslavije in ta solidarnost je potrebna, da se bodo upoštevale in izvedle utemeljene zahteve opekarske industrije.

Nov zvezek Trgovsko-gospodarskega leksikona

Izšel je 12. zvezek Trgovsko-gospodarskega leksikona za vsakogar, ki obsega gesela od »drahmac« do »enotni kurzic«. Od posameznih gesel bi omenili ta gesla: »Dravska banovina«, Na drobni štiri stolpcih so navedeni vsi važnejši statistični podatki o banovini in zlasti glede njene gospodarske strukture. Poslovnim ljudem bodo prav posebno dobro došla natančno obdelana gesla: dražba, ter razni opisi družb, tako javnih trgovskih, ko onih z omejeno zavezo. Poleg Dravske banovine najde bralec v tem zvezku tudi najbolj nujne podatke o Drinski in Donavski banovini ter o raznih mestih ko Dubrovnik, Dunaj, Dublin itd. Posebno bodo zanimala tudi gesla o državnem proračunu in računovodstvu, o drobižu in drogah, o državnih hipotekah, o državnih posestvih ter državnih dohodkih itd. Med gesli pod črko »E« je za poslovnega človeka zlasti važna raz-

laga eksekucij, ki je podana na skoraj petih straneh. Eksistenčna sredstva, ekstenčni minimum, ekstenzivna produkcija, ekspresne pošiljke so nadalje zelo skrbno obdelana gesla iz poslovnega življenja. Zelo obširno je obdelano tudi polje elektrifikacije in električnih central v Dravski

Povpraševanje po našem blagu v tujini

Seznam spodaj navedenih povpraševanj po našem blagu je sestavljen od Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine (Zavod za unapredjivanje spoljne trgovine, Beograd, Ratnički dom) na podlagi vprašanj, ki jih je prejel iz tujine.

Na ta način je zbral Zavod velik naslovni material. Kdor se zanima za eno od ponudb ali povpraševanj, navedenih v seznamu, naj piše zavodu in pri tem navede: številko, pod katero je povpraševanje navedeno, točno označbo vrste blaga, način embalaže z ozirom na tržne uzance, razpoložljivo količino blaga, ceno, kalkulirano po možnosti cifi pristanišče države, kamor naj gre blago ali pa franko naša meja, plačilne pogoje in rok dobave. Istočasno naj se pošljejo tudi vzorci blaga.

Zavod pripominja, da za boniteto tujih tvrdk ne jamči.

Če zahteva naša tvrdka nove možnosti za plačevanje svojih prispevkov v tujini, se objavi njena ponudba v posebnem biltenu, ki se brezplačno razpošilja tujim interesentom.

Les in lesni izdelki:

119 — Ile de Yen — izdelki iz mehkega in trdega lesa;

120 — Tunis — ponuja se zastopnik za les in sode.

Deželni pridelki:

121 — Valetta — ponuja se zastopnik za živila;

122 — Bruselj — ponuja se zastopnik za vsa rastlinska živila;

123 — Rhodos — ponuja se zastopnik za vsa rastlinska živila;

124 — Leipzig — ponuja se zastopnik za konopljo, otrobe in vsakovrstno krmo;

125 — Stuttgart — otrobe in oljate pogache za krmo;

126 — Tunja — moka in otrobi;

127 — Gentilly — kisle zelje;

128 — Dunaj — ponuja se zastopnik za prodajo paprike.

Sadje:

129 — New York — orehi;

130 — Berlin — vse vrste posušenega sadja, ko češnje, jabolka, hruške, češnje, breskve in marelice;

131 — Curih — ponuja se komisionar za sadje in povrtno.

Živila, ribe in divjačina:

132 — Wiener Neustadt — živl zajci (6000 glav);

133 — Gentilly — raki;

134 — La Valetta — ponuja se zastopnik za sir, prekajeno meso in mesne ter ribne konzerve;

135 — Bruselj — vse vrste živil ko tudi konzerve.

Rude in kovinski izdelki:

136 — Bruselj — zastopnik za svinec, baker, cink, antimon, magnezij, itd.;

137 — Bukarešta — zastopnik za sirove kovine, ko svinec, jeklo, baker, medenina.

banovini. Emisija efektov ter enačbe zaključujejo 12. zvezek, ki zopet dokazuje, da dobimo Slovenci s Trgovsko-gospodarskim leksikonom v resnici prvovrstno narodno gospodarsko leksikalno delo. Zato naročajte se na ta leksikon, ki velja mesečno le 25 Din.

Industrijski izdelki:

138 — Mombasa — razne tkanine, svilnati izdelki, čepice in drugi izdelki oblačilne industrije.

139 — Djibuti — ceneni parfumerijski izdelki.

Razno:

140 — Pariz — jedilni polži.

117 — Dunaj — trske;

118 — Praga — ponuja se zastopnik za vterjavanje terjatev naših izvoznikov in za razne intervencije.

Doma in po svetu

Minister za soc. politiko in nar. zdravje dr. Marušič je izdal sklep, da zdravniki nimajo pravice prodajati vzorcev zdravilnih specialitet niti zdravil s posebej zaščitenim imenom, koncesionirani laboratoriji in tvornice pa ne smejo izdajati zasebnim strankam vzorce svojih preparatov.

Univ. prof. dr. Bohuslav Brauner je umrl v Pragi v visoki starosti 80 let. Pokojnik je bil eden sodelavcev znamenitega ruskega kemika Mendeljejeva in bil znan po svojih kemičnih študijah v mednarodnem znanstvenem svetu. Bil pa je tudi velik ljubitelj naših planin, zvest in zanesljiv podpornik našega naroda, zlasti naših študentov v Pragi. Slava njegovemu spominu!

Apelacijsko sodišče v Zagrebu je odbilo pritožbo zaprtih soudeležencev zaradi našiške afera proti odrejenemu preiskovalnemu zaporu, ker je z ozirom na značaj kazenskega dejanja, za katerega so obtoženi in z ozirom na veliko škodo, ki so jo prizadejali državi, nedopustno, da bi se branili na svobodi.

Kot prva kandidatura v Sloveniji je bila v Celju sklenjena kandidatura bivšega poslanca Prekorška, ki se bo prijavil kot kandidat na listi g. Jevtliča.

Nikola Precca, bivši minister in nekdanji Radičev poslanec, kandidira v Mostarju na listi predsednika vlade.

»Deutsches Volksblatt« poroča, da bosta kot kandidata vojvodinskih Nemcev kandidirala dr. Kraft in dr. Moser, oba na listi predsednika vlade.

Slavni jugoslovanski učenjak in iznajditelj Pupin je nevarno obolel. Predsednik Roosevelt je osebno naročil, da skrbe za zdravje učenjaka najboljši zdravniki. Zaradi visoke starosti Pupina se zdravniki bojé, da bi mogel učenjak podleči bolezní.

Jugoslovansko-bolgarska pogajanja za olajšanje čezmejnega prometa so se začela v Sofiji. Določili se bodo novi prehodi čez nejo in olajšali predpisi za potne liste.

Krvavi izgredi so bili v Sibiriji. Kmetje so hoteli izsiliti oprostitev aretirancev ob priliki izgrediv dne 17. februarja. Ker je bilo ogroženo življenje komandanta orožnikov, so ti oddali v množico salvo. 7 ljudi je bilo ubitih, šest pa ranjenih. Nevarno pa so bili ranjeni tudi trije orožniki.

Sovjetska vlada bo vrnila Rumuniji zlato in dragocenosti, ki so bile med vojno prepeljane v Rusijo, da niso padle v roko Nemcem.

Več katoliških duhovnikov, ki so pri posarskem plebiscitu glasovali za status quo, je pobegnilo iz Nemčije. Zatočišče so dobili pri solnograškem nadškofu, dočim jih škofa v Strassburgu in Metz nista hotela sprejeti.

Dunajska policija je v teku 2 let, kar traja avtoritarni režim, aretirala 19.090 hitlerjevcev, 12.276 soc. demokratov in 6775 komunistov ter skupno izvršila nad 106 tisoč hišnih preiskav.

Papež bo baje za veliko noč izdal posebno encikliko, v kateri bo pozval vse katolike sveta, da molijo za preganjane verske brate v Nemčiji.

Na voditelja kolhozov in znanega komunistu Burlakova je bil izvršen atentat. Burlakov je bil nevarno ranjen in ni verjetno, da ostane pri življenju. Mislijo, da so atentat izvršili trije kmetje iz maščevalnosti, ker so bili pregnani s svoje zemlje.

Ameriški črnici, ki silno simpatizirajo z Abesinci, so začeli propagirati bojkot vsega italijanskega blaga.

Apelacijsko sodišče je ustreglo pritožbi Hauptmannovih zagovornikov in odredilo, da se ves proces obnovi.

Ker sta bile zapleteni v špionažo afero, sta bili obglavljeni v Berlinu Benita von Berg in Renate v. Natzmer. Obe sta pripadali najuglednejšim starim nemškimi plemiškim rodbinam.

Krvavi nemiri so zopet bili v Alžiru. Vse kaže na to, da se po vsej severni Afriki vodi tajna, a močna agitacija proti francoski nadvladi.

Kitajski parnik »Fulung« se je potopil. Nad sto potnikov pogrešajo.

O velikih viharjih in povodnjih poročajo iz Holandske, Nemčije, Češkoslovaške in Poljske. Na Holandskem se je zaradi viharja potopilo tudi več ladij.

V bližini Konstance je padel tovarni vlak čez železniški nasip. Dosedaj so izvlekli izpod razbitih vagonov tri trupla. Zelo velika je tudi materialna škoda.

Madjarska obnovi trgovinske stike z Rusijo

Sovjetsko poslaništvo v Budimpešti se je te dni pogajalo z madjarskimi tvrdkami glede nakupa, oziroma prodaje raznega blaga. Tako bi Rusija nabavila v Madjarski železniške tračnice, ki bi jih plačala s sirovim železom. Nadalje se je sovjetsko poslaništvo pogajalo za nakup 5000 špeharjev. V teku pogajanj se je tudi govorilo o organizaciji stalne paroplovne zveze med Odeso in Budimpešto. Zvezo bi oskrbovali madjarski parniki. V večji meri bi nadalje dobavljala Madjarska sovjetski Rusiji aluminijev nitrat.

Muslimanski gospodarstveniki organizirajo zvezo z Levanto

V Sarajevu je bila ustanovljena zadruga »Misir«, ki naj dvigne trgovinske zveze Jugoslavije z Levanto. V kratkem odpotuje skupina privrednikov iz Sarajeva za novo zadrugo v Egipt, Sirijo in Palestino, da doseže prve poslovne zveze s temi deželami. Stroški potovanja se bodo krili s prostovoljnimi prispevki, ki že prihajajo. Ustanovitelji nove zadruge upajo na dober uspeh, ker računajo tudi na verske simpatije muslimanov v Levanti.

Tržna poročila

Mariborski svinjski trg

Na svinjski sejem dne 15. februarja 1935 je bilo pripeljanih 144 svinj; cene so bile te: Mladi prašiči 7—9 tednov stari 90 do 100, 3 do 4 mesece stari 120—160, 5 do 7 mesecev stari 250—300, 8 do 10 mesecev stari 360—400, 1 leto stari 550—600 Din; 1 kg žive teže 4—5.50, mrtve teže 6.50 do 8.50 Din. Prodanih je bilo 44 svinj.

Ljubljanski trg

Lepo vreme je poživilo tudi ljubljanski trg, ki je bil v sredo zopet dobro založen. Na trgu se je prodajal že regrat, pa tudi druge zelenjave je bilo na trgu mnogo. Dobro je založen tudi sadni trg. Jabolka je še vedno dosti, cena jim je ostala neizpremenjena. Na perutninskem trgu je vedno več jaje in posledica tega je bilo, da so začele cene jajcem padati. Lepa jaja se prodajajo že po 10 Din za 16 jaje.

Radio-Ljubljana

Petek, dne 22. febr. 11.00: Šolska ura: Tam ob Muri v veseli Prlekiji (Marjan Tratar) — 12.00: Igračke na ploščah — 12.50: Poročila — 13.00: Čas, Uvertire na ploščah — 18.00: O verstvih (Fr. Trseglav) — 18.20: Radijski orkester — 18.40: Literarna ura: Taras Ševčenko (dr. Preobraženski) — 19.00: Radijski orkester — 19.20: Čas, jedilni list, program za soboto — 19.30: Nacionalna ura: Jugoslov. misel pri starejših slovenskih pisateljih (prof. Robič Maks) — 20.00: Prenos iz Zagreba — 22.00: Čas, poročila, Radijski orkester.

Sobota, dne 23. febr. 12.00: Vožnja neznano kam (revija veselih plošč brez programa in brez napovedi) — 12.50: Poročila — 13.00: Čas, Vožnja neznano kam (revija veselih plošč brez programa in brez napovedi) — 18.00: Radijski orkester — 18.15: Aktualnosti (Ljudevit Mrzel) — 18.30: Radijski orkester — 18.50: Francoščina (prof. Prezelj) — 19.20: Čas, jedilni list, program za nedeljo — 19.30: Nacionalna ura: Kraljica Jelena (dr. Izidora Sekulić) — 20.00: Zunanji politični pregled (dr. Jug) — 20.20: Pester večer, vmes: čas in poročila.

LIPSKI POMLADNI VELESEJEM 1935

Pričetek 3. marca

60% popusta

za vožnje na nemških železnicah
Vsa obvestila, tudi za nakup registermark dajejo:

Ing. G. Tönnies, Ljubljana, Tyrševa 33

Telefon 27-62

Zvanični biro lajpciškega sajma, Beograd, Knez Mihajlova 33
Potovalne pisarne Putnik

Spedijsko podjetje

R. Ranzinger

Ljubljana Telefon 20-60

prevzema vse v to stroko spadajoče posle. Lastno skladišče z direktnim tirom od glav. kolodvora. Carinsko skladišče. Mestne trošarine prosto skladišče. Carinsko posredovanje. Prevoz pohišva s pohištvnenimi vozovi in avtomobili

Trgovci! Naročajte blago pri
tvrdkah, katere oglašajo v
„Trgovskem listu“!